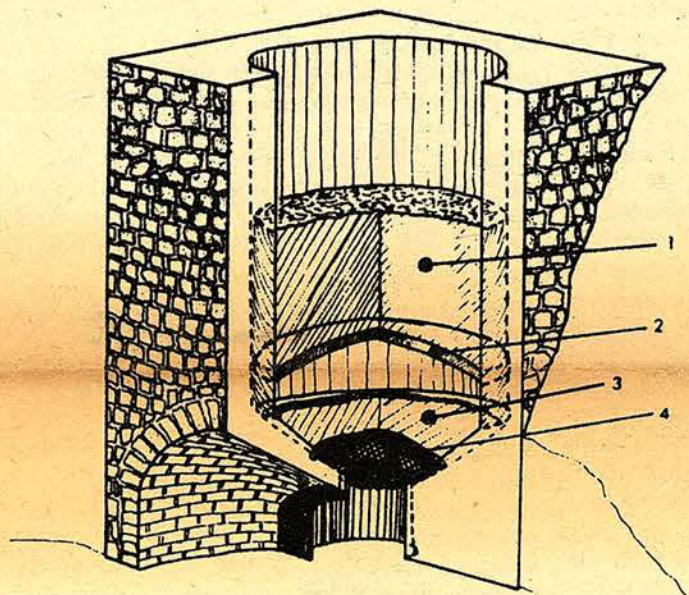

LONQUEN

JUNTAENS FORBRYDELSER FOR RETTEN

Begravelseskrypten i Lonquén

»Der var to ovne. Den, der lå mod øst — og som var større end den beliggende mod vest — så ikke ud til at indeholde rester af mennesker. Der fandt man kun knogler fra en hund. Der var faktisk hverken noget jordlag af betydning eller den uudholdelige stank fra menneskelig i opløsning.

Den anden ovn var i bogstavelig forstand lavet om til et gravkammer. Det første lag (se billedet) var løs jord blandet med sten. Det lag var vanskeligt at grave sig igennem.

Nedenunder stødte udgraverne på et betonlignende dække. Der stak gamle jernstykker ud af det og deriblandt en gammel jernseng. Nogle mente, at den fugtige blanding af jord, sten og cement var blevet smidt oven på dette jernskelet, og på den måde dannedes en grov, men samtidig meget hård skorpe.

Under dette lag, som var tykkest på midten, og som man kun kunne trænge igennem efter et anstrengende gravearbejde, var der mere jord midt i et hulrum, der tjente som et omhyggeligt skjulested for en bunke lig. Ligene var blevet anbragt i tragten lige over det sted, hvor man i sin tid anbragte brændstoffet, mens ovnen endnu virkede. Under ligene havde forbryderne anbragt en slags prop, som gav efter, da udgraverne begyndte at åbne ovnen. Ligene gled ned derfra som i et lavineskred.«

(Fra tidsskriftet »Hoy«, 19/12-78).

LEVENDE BEGRAVET

Man fandt 27 lig i minen. 15 af dem er blevet identificeret med 100 procents sikkerhed. Alle figurerede på solidaritetsvikariatets liste over forsvundne fanger. 11 af dem er blevet levende begravet. Dødsårsagen var ikke tortur eller slag, men kvælning forårsaget af jord og sten, som blev hældt ned over dem. Tidspunktet for deres død ligger få timer efter arrestationen den 7. oktober 1973. Også forbryderne er blevet identificeret. Det er politiofficer Lautaro Castro og 15 mand, som gjorde

tjeneste under ham på denne dato.

Processen ligger nu i hænderne på det militære retsvæsen, idet juntaen har vedtaget, at alle forhold — herunder også forbrydelser —, som militærpersoner gør sig skyldige i, skal dømmes ved en militær domstol. men endnu mere alvorligt er det, at de skyldige vil kunne frikendes totalt, eftersom juntaen har udstedt et dekret, der giver amnesti til dem, der har begået forbrydelser i tiden fra

september 1973 til april 1978. Ligesom resten af juntaens lovgivning kommer den direkte dens egne håndlangere til gode.

Alligevel har den militærdomstol, der fører Lonquén-sagen, nu i juli 1979 ladet kaptajn Lautaro Castro og hans 15 mand arrestere, og disse afventer nu processens afslutning. Hvad ville et Nürnberg-tribunal sige? Kan de, der begår forbrydelser mod menneskeheden få amnesti?!?

De er kendt og fordømt over hele verden. Først nu bliver de sat for en domstol. Men juntaen har allerede i forvejen lavet forordninger, der fritager forbryderne fra deres skyld.

LIGENE I MINEN

I slutningen af 1978 bekendtgjorde den katolske kirke i Chile, at der fandtes en hemmelig kirkegård i en forladt kalkmine i Lonquén i nærheden af Santiago. Før bekendtgørelsen af denne uhyggelige viden nedsatte de en kommission bestående af præster, advokater og fremtrædende pres-

sefolk, som skulle bevidne, at der lå menneskelig begravet i en gammel ovn under et lag af sten, jord og cement. Derefter blev bekendtgørelsen herom stilet til Chiles højesteret, som udpegede en undersøgelsesdommer, Adolfo Banados, til at undersøge sagen.

IDENTIFIKATION AF DE DØDE OG DERES MORDERE

Med et utroligt hastværk samlede dommer Banados alle tilgængelige oplysninger. Han fik en liste fra kirkens solidaritetsvikariat med navnene på alle savnede i Lonquén-området. Han udarbejdede kartotekskort over hver enkelt med oplysning om, hvilket tøj den pågældende havde haft på den dag, han blev anholdt, samt en beskrivelse af hans tandsæt lavet af den stedlige tandlæge.

Han forhørte de forsvundnes pårørende samt de politibetjente, der havde gennemført anholdelserne, og som de pårørende kendte. Han gennemgik de forklaringer, som den chilenske regering havde givet overfor FN's menneskerettighedskommission i forbindelse med nogle af de navne, der stod på listen. Endelig overgav han ligene til retsmedicinsk institut til identifikation.

Familien Maureira. Alle voksne mænd i familien blev arresteret i oktober 1973 og deres lig blev fundet i Lonquén-minen i december 1978.

Dette blad er udgivet af Komitéen
Salvador Allende. Blågårdsgade 11
2200 København N. Telf. (01) 39 14 69.
Ansvarshavende: Lars Sidenius

Produktion: Det ny Notat.
Tryk: Avistryk.

EKSIL OG SOLIDARITET

Komiteen Salvador Allende har nu i næsten 6 år gennemført et konstant og stædigt solidaritetsarbejde. Det er et arbejde, der har medført en meget nær kontakt med de chilenerne, der har fundet eksil her i Danmark. Det har ladet os leve med i de ønsker og forhåbninger, disse flygtninge har haft i løbet af de 6 år. I begyndelsen var det vigtigste at få fordømt juntaens blodige forbrydelser; torturen, massebordene, forfølgelserne, sulten og fattigdommen, og alle de andre midler, der er blevet brugt for at tvinge det chilenske folk ind under storkapitalens åg. Det er stadig en af solidaritetsarbejdets største opgaver at få hele verden til at fordømme.

Men samtidig har der åbnet sig nye områder for solidariteten i takt med de nye kampformer, der er blevet taget op inde i Chile. Arbejderne er nået langt i kampen for at genopbygge deres organisationer. Studenterne har åbent udtalt deres støtte til Nicaraguas folk og fordømt den chilenske juntas arrestationer efter 1. maj-demonstrationerne i år. De forsvundne fangers pårørende kræver stadig at få sandheden frem. Der er sket afgørende ting på det kulturelle område: teatret er genopstået og fornyet, der er opstået en ny folkelig sang, der er skabt ny litterære og musikalske udtryksformer. En del af denne nye kultur vil blive præsenteret for os, når folkemusikgruppen Ortiga i september måned aflægger Danmark et besøg under en turne i Europa. Ortiga lever og arbejder i Chile, og de kommer hertil efter en invitation fra teatergruppen Skiftehødet. Vi må vise vores solidaritet ved at give dem en storslået velkomst og møde op ved deres arrangementer.

I den sidste tid er der vokset en ny stor opgave frem. Blandt chilenerne i eksil har man mærket et stadig stærkere ønske om at vende tilbage til deres eget land, deltage i kampen sammen med dem, der er blevet i Chile, dele vilkårene sammen med kammeraterne og resten af familien, og ikke mindst lade børnene vokse op på chilensk jord med chilensk kultur og sprog. Den danske regering kender de negative svar, som chilenerne her i Danmark har fået på deres ansøgninger om at måtte rejse hjem. Det er dens pligt at gøre noget. Komiteen støtter chilenernes ønske. Men det er ikke nok at fordømme det, der sker. Der må gøres noget konkret. Der bør afholdes en konference, hvor alle interesserede her i Danmark og alle, der har fulgt chilenernes sag, hvad enten det er som myndigheder eller organisationer, der har været aktivt solidariske, gennemdiskutere hvad der kan gøres og stiller forslag til FN og andre internationale instanser om at sanktionere den chilenske regering, indtil alle chilenerne igen har ret til at bo i Chile.

CORTAZAR sætter EL Mercurio på plads

Forfatteren Julio Cortazar har fået El Mercurios indbildske chefredaktør Arturo Fontaine til at gå ud af sit gode skind.

Med en god portion humor har Cortazar protesteret imod, at El Mercurio de sidste måneder har bragt tre artikler af ham »med tydelig angivelse af, at det drejede sig om et særligt samarbejde, dvs. at de er sendt fra mig direkte til dette monument for chilensk bureaukrati«, siger Cortazar. »Enhver der kender mig en lille smule«, tilføjer han, »og især enhver, der kender lidt til El Mercurio vil vide, at det er lige så fjernt for mig at samarbejde specielt med dem, som at lykønske general Stroessner på hans fødselsdag eller starte en indsamling til fordel for Idi Amin.«

Cortazar forklarer, at han igennem et år i lighed med andre forfattere har sendt tekster til nyhedsbureauet EFE i Madrid, som fordeler dem til forskellige aviser, der abonnerer på EFE. Men El Mercurio udelader enhver reference til

EFE, »og avisen har fundet det ualmindeligt smart og klogt at bringe mine tekster videre som om det drejede sig om artikler forbeholdt El Mercurio«, siger Cortazar. Forfatteren karakteriserer El Mercurios fremgangsmåde som »et lommetyveri på et andenrangs marked«.

Sagen er ganske enkel. El Mercurio har ønsket at »ikklæde sig« Cortazar ved at præsentere ham for læserne som en af sine medarbejdere, hvorved de naturligvis misbruger de menneskers godtroenhed, som ikke kan være vidende om, hvad Cortazar har forklaret. El Mercurio, som er diktaturets intellektuelle og moralske medskyldige i dets forbrydelser, har brug for at vise, at det ikke er alle personligheder med prestige og international kultur, der får kvalme af den. Det kan ikke gøres bedre end at vise Cortazar som en af dens særlige medarbejdere, og med det formål fandt man på den kløgtige ide ikke at nævne bureauet EFE.

FOR RETTEN TIL AT LEVE I SIT FÆDRELAND

Interview med PEDRO ROJAS, chilener bosiddende i Danmark, 62 år og gift med Leontina Rojas, 58 år. Han var kommunalarbejder i havnebyen Tocopilla, hvor salpeteren i det nordlige Chile udskibes. Desuden var han konsulent i CUT (det chilenske LO), hvilket er grunden til, at han blev arresteret og fængslet. Fra den 16. september 1973 sad han i fængsel i Tocopilla og Antofagasta, idømt 10 års fængsel, hvilket senere blev ændret til landsforvisning. Han kom til Danmark i januar 1976. Rojas er nu formand for »Komiteen for Tilbagevenden«, som Unidad Popular (den chilenske folkeenhed) i København har oprettet.

Chile-Information: **Hvordan opstod tanken om at vende tilbage?**

Rojas: Tanken om at vende tilbage opstod efter loven om amnesti, der blev vedtaget den 19. april 1978. I denne lovs paragraf 2 står der: »Amnesti gives til personer, der på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, men efter den 11. september 1973 er blevet dømt ved militærets domstole«.

Loven var et resultat af det chilenske folks krav om, at alle eksilchilenerne skulle have ret til at vende tilbage til deres eget land.

C-I: **Hvad er der siden sket med loven om amnesti?**

Rojas: Hvis det havde været et rigtigt amnesti, ville det øjeblikkeligt have givet os mulighed for at vende hjem uden flere formaliteter. Men det var ikke hensigten med denne lov. Formålet med den var at redde forbryderne fra DINA og CNI (det hemmelige politi) fra eventuel straf, hvilket også har vist sig senere. Chilenerne i eksil blev bedt om at sende en ansøgning til den chilenske ambassade eller konsulat, hvor de boede, og bede om tilladelse til at vende hjem. Indtil videre er alle ansøgninger her i Danmark blevet afvist enten skriftligt eller direkte. Det værste er, at de er rejst ud af Chile uden problemer. De har ikke været anholdt, de er ikke blevet dømt for noget, der er ingen grund til sådan afvisning.

Dette er baggrunden for at vi har organiseret os i kampen for vores ret til at bo i vores fædreland, for retten til at vende tilbage, når vi selv ønsker det og er i stand dertil.

Det vi beder om er ikke en tjeneste eller en almisse. Vi kræver blot vores juridiske, politiske og fremfor alt menneskelige ret. Det, der sker nu, betragter vi som en krænkelse af de elementære menneskerettigheder, ja som et brutalt overgreb på dem.

C-I: **Hvordan foregår denne kampagne i Chile?**

Rojas: Hele Chile kræver denne ret. Men også arbejderne gennem deres faglige og sociale organisationer, de politiske partier fra Folkeenheden, de kristelige demokrater, de chilenske biskopper osv. osv. De sidstnævnte sendte åbent brev rettet til alle chilenerne i eksil i forbindelse med julen 1977. Heri stod bl.a.: »Det er forskellige beveggrunde, der i årenes løb har bragt jer til udlandet. Nogle tog afsted, fordi de søgte arbejde eller prøvede at bedre deres økonomiske situation... andre måtte rejse ud for ikke at komme i fængsel eller blive siddende i fængsel af politiske årsager. Vi vil gerne

Pedro og Leontina Rojas

(foto: Lars Sidenius)

sige til alle jer«, fortsætter brevet, »at vi er med jer, for vi føler os som fædre til det chilenske folk, i det mindste til de troende chilenerne, og som brødre til jer alle. Vi ønsker jeres tilbagevenden, og vi venter på jer, ligesom jeres forældre, søskende, ægtefæller, børn og venner venter på jer«.

I Chile er der blevet oprettet talrige »komiteer for tilbagevenden«, hvor pårørende til de landsforviste selv deltager i arbejdet. Der findes en komite med kendte personligheder. Juristen Jaime Castillo Velasco er formand for den sammen med Matilde Urrutia, enken efter vores elskede digter Pablo Neruda, og dona Inés del Solar, som er mor til Chiles tidl. udenrigsminister Orlando Letelier, der blev myrdet i Washington. Lokalkomiteerne arbejder med at indsamle 1 million underskrifter blandt befolkningen på kravet om, at eksilchilenerne må vende tilbage.

C-I: **Hvad har du selv gjort for at få lov til at rejse hjem?**

Rojas: Jeg kæmper selv for min ret til at vende hjem. Det er en kollektiv kamp, men vi udkæmper den også individuelt. Først skrev jeg et åbent brev til forskellige internationale organisationer og til den Chilenske kardinal, hvori jeg klagede over, at min ansøgning om tilladelse til at vende tilbage var blevet afvist, og samtidig bad jeg dem støtte mig og krævede hjemrejse for eksilchilenerne.

Senere appelerede jeg afslaget med hjælp fra Solidaritetsvikariatet i Chile. Denne appel har haft forskellige følger. I første omgang var appelleren i Santiago ikke enig med indenrigsministeren i de argumenter, han havde fremført som begrundelse for at nægte mig indrejsetilladelse. Men den endelige kendelse faldt ud til regeringens fordel. Og derfor har min sagfører nu appelleret sagen til højesteret.

Jeg har også henvendt mig direkte til Organisationen af Amerikanske Stater (OAS). Efter at have udvekslet noter med den chilenske indenrigs-

minister, vedtog denne organisation på sin 608. samling (den 6/3-79) følgende:

1. at erklære, at Chiles regering har overtrådt § VIII (om retten til at bo og rejse ud og ind) i Den amerikanske Menneskerettighedserklæring,
2. at anbefale regeringen a) at hr. Pedro Rojas får udstedt de nødvendige tilladelser til at kunne rejse ind i sit land, og b) at den indenfor 60 dage informerer kommissionen om, hvilke skridt, der er taget til at føre denne anbefaling ud i praksis,
3. at meddele Chiles regering og den klagende part denne erklæring,
4. at medtage denne erklæring i den årlige beretning fra kommissionen til OAS's generalforsamling i overensstemmelse med §9 stk. 3 i kommissionens vedtægter, uanset om kommissionen i løbet af den kommende periode vil kunne betragte sagen i et nyt lys på baggrund af de skridt, som regeringen så har taget.

C-I: **Hvilke opgaver har »Komiteen for Tilbagevenden« stillet sig her i Danmark?**

»Komiteen for Tilbagevenden« har blandt andet henvendt sig til alle chilenerne og opfordret dem til at bakke denne kampagne op og samlet vinde retten til at vende tilbage til det land, hvor vi er født.

Vi har også en plan for møder med danske myndigheder, organisationer og indflydelsesrige personer for at informere dem om vores arbejde og bede om deres hjælp.

Vi har allerede haft et møde med Dansk Flygtningehjælp og vi håber at få et med minister Lise Østergaard. Og vi ønsker at få danske organisationer som LO, solidaritetskomiteerne, fagforeningerne, ungdomsorganisationerne o.a. til at støtte ved at kræve af den chilenske ambassade og af juntaen, at de lader os rejse hjem. Senere tror jeg, må vi få de danske kammerater til at gå aktivt ind i vores komite.

DET INTERNATIONALE BØRNEÅR BØRNEDØDELIGHED OG FATTIGDOM

Hvert år dør 1.222.000 børn i Latinamerika. Omkring 1 million af dem er under 4 år. Hvis børnedødeligheden i dette område havde svaret til svenske forhold, ville tallet kun være 111.000, dvs. 11 gange mindre. Dette betyder, at omkring 1.100.000 børns død eller ca. 90% af det samlede antal kunne være undgået.

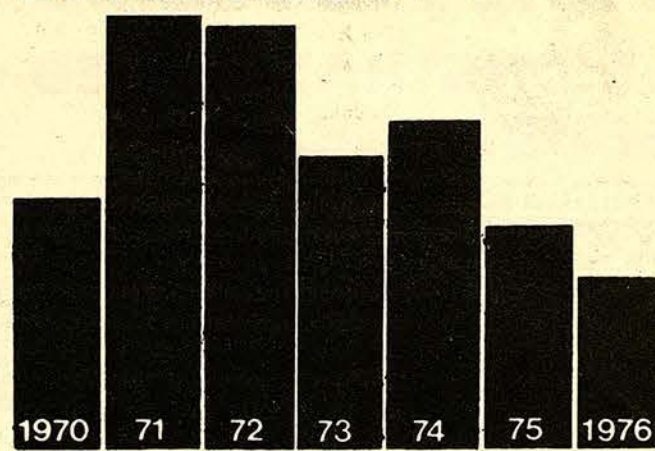
Hver dag dør 3.350 børn i Latinamerika, 139 hver time,

og af de 139 kunne 125 være reddet. I år — 1979 — er Latinamerikas og Caribiens befolkning på 359 millioner indbyggere. Heraf er 133 millioner børn under 14 år. Alle rapporter siger samstemmende, at 55% af disse børn, dvs. 65 millioner, lever i ekstrem fattigdom. Disse oplysninger stammer fra en rapport, som uruguayaneren J.P. Terra af lagde ved UNICEF's møde i Mexico.

STATENS UDGIFTER TIL UDDANNELSE

ALLENDE

JUNTA

(i 1969 priser) 1000 pesos

ARBEJDSLØSHED OG LØNNINGER

Hvis de 145.742 arbejdere, der arbejder under »minimumsbekæftigelsesplan«, og som udgør 4,4% af landets arbejdsstyrke, bliver lagt oven i de officielle arbejdsløshedstal, stiger arbejdsløshedstallet til 17%.

I uofficielle, men godt funderede rapporter er dette tal oppe på mellem 18 og 20%.

Med hensyn til lønninger er det rigtigt, at de har en tendens til at låse sig fast på 1970-niveau (dvs. 10 år tilbage), men de ligger stadig 38% under lønnen i 1972. Indtægterne for embedsmænd ligger endnu under 1970-indtægten.

150.000 ansatte i minimumsbekæftigelsen er alle marginale

arbejdere, og de er et skoleeksempel på skjult arbejdsløshed (landets økonomi kan ikke tilbyde dem arbejde) og slavearbejdere; de er praktisk talt ulønnede eftersom de kun får 826 pesos (22 dollars) om måneden, og de modtager ikke tilskud, kompensationer eller socialhjælp. Det er virkelig en sulteløn.

1970	2.676
1971	4.365
1972	4.116
1973	2.886
1974	3.229
1975	2.429
1976	1.920

HVEM BEORDREDE MORDET PÅ ORLANDO LETELIER?

1977-78: Den chilenske militærjunta nægter enhver deltagelse i denne forbrydelse. Hele verden ved, at Pinochet gav ordre til mordet, og at foruden chilenerne deltog nogle eksilcubanere i det. Samtidig undersøger FBI, om det kan være økonomiske, følelsesmæssige eller lignende problemer, der er baggrund for mordet!!

1978: Sandheden begynder at blive kendt. I Washington nedsettes en storjury og Justitsministeriet udpeger den offentlige anklager Propper til at afslutte undersøgelserne. Der bliver givet ordre til at arrestere nogle implicerede cubanere, og det viser sig, at to chilenerne, som rejser med ægte chilenske pas men under falsk navn, var i Washington i september 1976. Begge bliver identificeret som agenter i DINA, Chiles hemmelige politi. Den offentlige anklager Propper rejser til Santiago og opnår en samtale med en af de to agenter, Michael Townley, som er nordamerikansk statsborger med fast bopæl i Chile igennem 20 år og gift med en chilener.

For at redde sit liv indrømmer Townley det hele og giver sine foresatte skylden: disse er general Manuel Contreras (tidligere chef for DINA), oberst Pedro Espinoza, der ledte operationen, og kaptajn Fernández, som ledsagede ham på rejsen til Washington.

September 1978: Washington anmoder om udlevering af de 3 chilenske militærfolk, så de kan dømmes for mordet, der fandt sted i USA. Samtidig afleverer de en rapport på mange tusinder sider med fotografier m.m., som til overmål beviser deres skyld. Udleveringen af militærpersonerne skal god-

September 1976: Orlando Letelier dør efter et attentat i Washington. Han er tidligere minister i Salvador Allendes regering. Sammen med ham dør hans nordamerikanske sekretær Ronni Moffit. Dennes mand Michael Moffit kommer fra det med livet i behold. Dødsårsag: En bombeeksplosion; bomben var anbragt under Leteliers bil og eksploderede ved fjernstyring.

kendes hos Chiles højesteret.

Januar-februar 1979: Der afholdes en retssag ved forbundsretten i Washington uden de hovedanklagedes tilstedeværelse. Anklagerens hovedvidne er Michael Townley, som på trods af at det var ham, der anbragte bomben under Leteliers bil, kun blev idømt 10 års fængsel for til gengæld at afsløre, hvad han vidste. Når det lykkedes den nordamerikanske anklagemyndighed at få udleveret Townley, var det bl.a. fordi man indgik en hemmelig aftale med den chilenske regering om, at han kun ville blive forhørt i Letelier-sagen. Opgaver, som Townley må have været indblandet i i andre lande som f.eks. mordet på general Prats i Argentina og attentatforsøget på den kristelige demokrat Bernardo Leighton i Rom blev ikke berørt. Og Townley blev heller ikke udspurgt om DINA's indre struktur.

Pedro Espinoza

Maj-juni 1979: Det chilenske retsvæsen nægtede at udlevere Contreras, Espinoza og Fernández til USA. Påskuddet for ikke at udlevere dem var, at chilensk lov ikke tillader, at en anklager »handler« med en anklaget om straffen for at få denne til at komme frem med oplysninger. Demokratisk orienterede jurister har påvist urigtigheden i denne begrundelse og påpege at den regerende junta selv for nylig har vedtaget en anti-terrorist lov, som tilbyder lavere straf til dem, der afgiver oplysninger, som anklagemyndigheden har in-

teresse i at kende.

Processen fortsætter. Hvordan den end ender er det bevist, at chefen for DINA og adskillige af hans underordnede var Orlando Leteliers mordere. Det ser ud til at blive særdeles vanskeligt for Pinochet at bortforklare, at det var ham, der gav ordre til mordet.

Manuel Contreras

En stemme imod EF

Det ny Notat er klar besked om Danmark og EF hver fredag og en gratis bog i ny og næ.

Få Det ny Notat GRATIS i 3 måneder og se selv, hvorfor Folkebevægelsens ugeavis er vokset fra 20 til godt 60 tusinde læsere på 1 år.

Giv mig et GRATIS prøveabonnement

Efter 3 måneders gratis aviser kan jeg afbestille leveringen uden at det har kostet så meget som et frimærke.

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Tlf.:

Folkebevægelsens ugeavis betaler portoen

Det ny Notat

Folkebevægelsens ugeavis
Tlf. (06) 48 15 15
8961 ALLINGÅBRO

Reserveret postvæsenet

NETOP UDKOMMET: »CHILE VENCEREMOS« nr. 5.

Nummer fem af tidsskriftet »Chile Venceremos« er nu på gaden, under titlen: Folkeenheden en folkesag. Dette nummer indholder artikler om Chiles arbejderbevægelses historie, om Folkeenheden, dens regeringstid og årsagerne til kuppet. Desuden en artikel, der omhandler fascismen i Chile og Latinamerika i dag. Tidsskriftet for alle, der interesserer sig for Chile og Latinamerika!

Send kuponen til Komitéen Salvador Allende. Blågårdsgade 11, 2200 Kbh. N.

Jeg ønsker tilsendt ..... stk. Chile Venceremos nr. 5, à kr. 6.-

NAVN

ADRESSE

KULTUREN SOM VÅBEN

DEMONSTRATION VED NERUDAS GRAV

75-ÅRS DAGEN FOR NERUDAS FØDSEL

I Chile og i hele resten af verden fejrede man i år 75-årsdagen for den fremtrædende chilenske digter og nobelpris-modtager Pablo Nerudas fødsel. Neruda, der altid har kæmpet for sit folks sag, døde få dage efter militærkuppet i september 1973. De æresbevisninger og hyldester, der er blevet Pablo Neruda til del, fortæller noget om den rolle, den kæmpende kultur spiller for de chilenske folks frihedskamp.

DEMONSTRATION

»Hør Neruda, folket kæmper!« I hundredevis af demonstrerende samledes på Santiagos kirkegård ved Pablo Nerudas grav. Formanden for den chilenske forfatterforening, som har iværksat arrangementet, holdt en tale, hvori han bl.a. sagde:

»Øjnene har vi ikke bare til at græde med. Vi har dem også for at kunne se morgenrøden

blive til. Dette er ikke en dag til gråd, det er en dag til sang, for at fortælle, at vi har grædt, vi har leet, vi har lidt, vi har elsket, vi har givet alt. Det er en ny dag for Chile«.

En kendt chilensk skuespiller reciterede digte af Neruda og oplæste sympatilisener fra udlandet og fra Chile, der var kommet som hyldest til Neruda. Deltagerne udtrykte deres vilje til at fortsætte kampen med råb som: »Med Neruda i hjertet vil folket få ret«, »For Chile og dets frihed, Pablo Neruda er hos os«, »Hør Neruda, folket kæmper« og »Salvador Allende er med os«.

Blandt deltagerne var repræsentanter for Folkeenhedens partiets ungdomsforbund, de progressive studenter, MIR og mange andre. Den chilenske nationalsang og Internationale blev sunget flere gange, mens deltagerne løftede den knyttede næve. Tusinder af røde nelliker blev kastet fra alle sider, indtil Nerudas grav var fuldstændigt dækket af dem.

Quilapayan synger fra eksilet.

HYMNE TIL CHILE FRA EKSILET

Den kendte chilenske musikgruppe Quilapayún turnerer over hele verden, men ønsker kun at vende tilbage til Chile. Det chilenske tidsskrift Hoy har lavet et langt interview med gruppen under en turne i USA for nylig. Gruppen optrådte dér ved 17 koncerter for over 60.000 tilhørere. Opholdet sluttede med en koncert i Kennedycentret i Washington, som er en af største og mest kendte koncertsale i USA. I Los Angeles optrådte gruppen sammen med Jane Fonda og John Voigt, som netop har

vundet en Oscar for deres sidste film. I Carnegie Hall i New York var det Leonard Bernstein, der præsenterede gruppen for publikum.

Alt hvad de laver og alle deres koncerter viser eksilets byrde og ønsket om at vende hjem. »For nogle måneder siden sendte vi en ansøgning om konsulatet om tilladelse til at vende tilbage. Vi har ikke fået svar. Hvis vi kunne, ville vi vende tilbage til vores land den dag imorgen«, slutter de med at sige i interviewet til det chilenske ugeblad.

Siden militærkuppet i Chile har gruppen haft bopæl i Paris. »Vi har ikke løsrevet os fra vores land, fra vores rod. Vi vokser og næres ved kontakten til vort folk. Vi har bibeholdt en fundamental forbindelse til vores oprindelse«, sagde de i interviewet. Dette viste de ved koncerterne i USA. I Washington fremførte de kantaten »Amerika«, som er inspireret af et digt af Neruda og kantaten »Allende«, der er komponeret af en af gruppens medlemmer sammen med den italienske komponist Luigi Nono.

KANTATE

I en fyldt katedral i Santiago overværede præster fra Chile og fra resten af verden sammen med hundredevis af almindelige tilhørere opførelsen af et omfangsrigt værk af den chilenske komponist Alejandro Guarello, Kantaten til Menneskerettighederne. Kantaten, der er udsat for violiner, fløjter, charango (chilensk strengeinstrument lavet af skjoldet fra et bæltedyr) og stemmer, var højdepunktet under indvielsen af Det internationale Symposium for Menneskerettighederne, som den chilenske kirke afholdt i slutningen af 1978.

Den højtidelige rytme og katedralens akustik gav dette folkelige oratorium, som en præst har skrevet teksten til, en usædvanlig kunstnerisk og religiøs dimension. Til slut viste mange og lange klapsalver, hvilket er ganske usædvanligt i en kirke, at værket også var en kraftig politisk manifestation.

Personerne i kantaten er Kain og Abel, det onde og det gode. Men udover dette symboliserede det det amerikanske menneskes lidelser, hans fortvivelse og hans håb:

»Jeg ønsker et fædreland uden frygt, et menneske med løftet pande jeg ønsker at retten skal råde og at folket skal høres«.

Den chilenske folkemusikgruppe Ortiga fik en sjælden og smuk sammensmeltning af klassisk musik og folkemusik ud af dette originale værk. Således fremtrådte kantaten som et kollektivt produkt og som en hymne til kærligheden til mennesket:

»Jeg tror, at bag tågen venter solen, jeg tror, at i denne sorte nat stråler stjernerne«.

JUNTAENS ARBEJDSMARKEDSPLAN UNDERTRYKKELSE OG KAMP

I begyndelsen af juli udsendte den chilenske fascistiske junta forskellige dekretter, som ikke blot udgør juntaens program i arbejdsmarkedsspørgsmål, men er også et bevis på den form for offentlighed eller institutioner, som juntaen søger at presse ned over Chile. Arbejderne er fuldstændig klar over arten af denne »demokratisering« af arbejdsmarkedet og er enige i afvisningen af den.

De rettigheder, Juntaen beyrer at ville respektere, eksisterer kun på papiret. Virkeligheden er meget anderledes. I øvrigt var det truslen om en international boykot, fremsat af en række internationale faglige sammenslutninger, som fik Juntaen til skyndsomst at komme med nogle indrømmelser overfor arbejderne.

Strejkeret?

At strejke er nu »lovligt«. Strejken må dog højst vare 60 dage, hvorefter arbejdet skal genoptages. Sker dette ikke betragtes det som om den ansatte har taget sin afsked. På hvilketstidspunkt kan 10% af de ansatte ved afstemning afsætte forhandlingskommissionen eller kan gå ind på arbejdsgiverens vilkår eller stemme for genoptagelse af arbejdet. Således splitter man og ødelægger arbejderne solidaritet.

Under strejken kan arbejdsgiverne ansætte den arbejdskraft de anser for nødvendig eller de kan gøre brug af den nye ret, loven sikrer dem, nem-

Chilenske arbejdere demonstrerer 1. maj 1979, trods juntaens forbud.

lig: lockout eller arbejdsgiverstrejke. Lukkes virksomheden ophæves samtidig alle ansættelsesforhold og samtlige rettigheder eller tilgodehavender, som arbejderne måtte have til gode.

Ødelæggelse og opsplitning af fagbevægelsen

De nævnte dekretter lovfæster opsplitningen af arbejderbevægelsen. Indtil nu måtte der kun være én fagforening for hver virksomhed. Den nye lov gør det muligt at danne en fagforening med blot 10% af en virksomheds ansatte. Dette betyder, at der i store virksomheder vil kunne dannes indtil 10 forskellige fagforeninger. Ifølge loven kan disse fagforeninger organisere sig i forbund, men disse kan ikke blande sig i overenskomsternes forhandling og må heller ikke finansieres af arbejderne bidrag.

Desuden forbydes forhandlinger med mere end én fagforening ad gangen. Sammenslutning af forskellige virksomhed-

ers fagforeninger i brancheforbund vil ikke blive tilladt.

Endelig udelukkes store dele af arbejdsstyrken fra forhandlingsretten og strejkeretten, bl.a. udelukkes kobberarbejderne og ansatte i andre virksomheder, som anses for strategisk vigtige.

1. Maj i år betød et klart nej til disse indgreb, selvom de endnu ikke var trådt i kraft officielt. Gennem massive aktioner og demonstrationer — selvfølgelig ulovlige — udtrykte arbejderne deres vilje til at fortsætte kampen.

Vi kender talrige dokumenter som analyserer og afviser Juntaens indgreb mod arbejderne. Alle disse dokumenter er underskrevet af flere fagforbund, som lever videre på trods af den dødsattest, Juntaen har udstedt.

De faglige organisationer regner med den internationale solidaritet i sin kamp, og med truslen om den foreslåede boykot, som bakkes op af Nord- og Latinamerikanske faglige sammenslutninger.

KOMITEEN SALVADOR ALLENDE

GIRO
9 00 02 75

Protestér mod den fascistiske militærjuntas forbrydelser i Chile. Protestér mod tortur og henrettelser af politiske fanger. Vis solidaritet med det kæmpende chilenske folk.

SLUT OP BAG KOMITEEN SALVADOR ALLENDE!
STØT ALLENDEFONDEN:
GIRO 90 00 275

c/o Malernes Fagforening
Lygten 10 2400 København NV

Jeg ønsker at få tilsendt yderligere oplysninger og materialer

NAVN _____

ADRESSE _____

Sendes til: KOMITEEN SALVADOR ALLENDE
Blågårdsgade 11, 2200 København N.